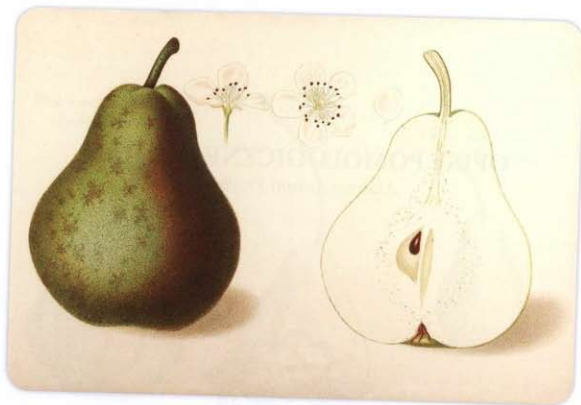

**Dawne odmiany gruszy
uprawiane w Polsce**

Spis treści

Wstęp – <i>Andrzej A. Przybyła</i>	5
Charakterystyka Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego – <i>Jarosław Pająkowski</i>	7
Tradycje sadownicze i przetwórcze nad Dolną Wisłą – <i>Renata Sobieralska</i>	11
Charakterystyka botaniczna gruszy, pochodzenie oraz historia uprawy – <i>Andrzej A. Przybyła</i>	19
Opisy pomologiczne odmian – <i>Andrzej A. Przybyła</i>	27
Właściwości drewna – <i>Paweł Kozakiewicz</i>	63
Gruszki dla zdrowia – <i>Krystyna Rejman</i>	69
Przetwory i desery z gruszek – <i>Jarosław Dumanowski</i>	75
Perry – <i>Andrzej A. Przybyła</i>	89
Alfabetyczny indeks odmian	92
Informacje o autorach.....	93

Amanlis

Syn. Hubard, Beurré d'Amanlis, Wilhelmine, D'Albert, Poire Amanlis, Amanlis Butterbirn.

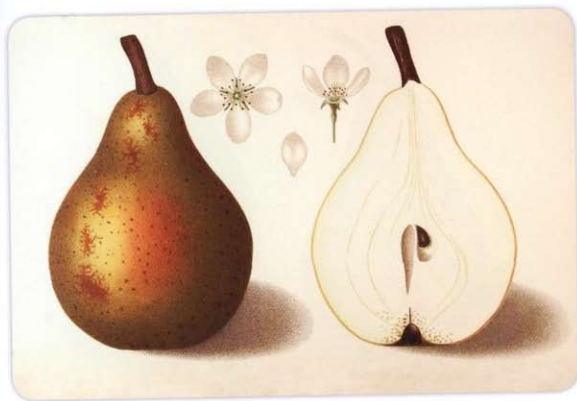
Pochodzenie: Bretania, ok. 1826 r.

Drzewo: Silnie rosnące, o nieregularnej koronie. Gałęzie grube, długie, zwieszające się, zielonkawe. Młode drzewa wrażliwe na mróz, starsze wytrzymałe.

Owoce: Duże, ok. 80 mm szer. i 90 mm wys., wydłużone, stożkowate, pękate. Skórka zielonawożółta, rdzawo marmurkowana, rumieniec ciemny czerwono-brązowy, matowy. Szypułka dość krótka, czasami łukowata, zagłębienie szypułkowe płytkie. Kielich półmknięty, zagłębienie kielichowe średnio głębokie.

Mięższ owoców: Białe, na obrzeżach nieco zielonkawe, delikatny, soczysty, rozplywający się, aromatyczny, kwaskowato-słodki, nieco muszkatowy. Przy komorze nasiennej komórki kamienne.

Dojrzewanie owoców: Początek września, można przechować przez 8-10 dni.

Ananasówka francuska

Syn. Ananas de Courtrai, Ananas de Courtray, Ananasbirn von Courtray.

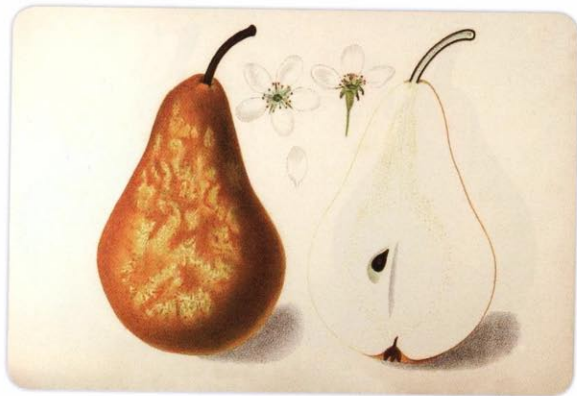
Pochodzenie: otrzymana w Courtray na terenie obecnej Belgii w 1784.

Drzewo: Silnie rosnące, plenne, korona stożkowata. Pędy zielonkawobrzowe, wysmukłe.

Owoce: Duże, ok. 80 mm szer. i 100 mm wys., kształtu gruszkowatego, często pękate. Skórka dość gładka, matowa, żółtawozielona, po dojrzeniu zielonożółta, z rdzawymi plamkami. Rumieniec brązowoczerwony. Szypułka mięsista, brązowa, osadzona na szczycie owocu. Kielich otwarty, zagłębienie kielichowe płytkie, wąskie.

Mięższ owoców: Żółtawobiały, bardzo delikatny, rozplywający się, soczysty, o smaku słodkowiinnym.

Dojrzewanie owoców: Początek września, można przechować przez 5-6 dni.

Apremontka, Bera Boska

Syn. Bosc's Flaschenbirn, Beurré d'Apremont, Cannelle, Paradis d'Automne, Beurré Bosc.

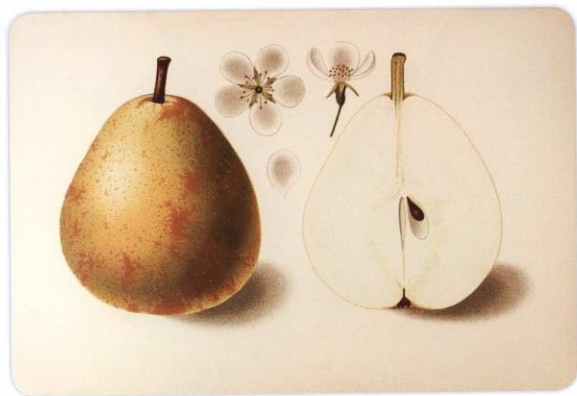
Pochodzenie: znaleziona we Francji w Apremont (Sabaudia), 1835 r.

Drzewo: Rośnie średnio silnie, tworzy koronę regularnie stożkową. Pędy grube, krótkie, brązowoczerwone. Drzewa na mroz średnio wytrzymałe, plenne.

Owoce: Duże, ok. 70 mm szer. i 100 mm wys., o kształcie gruszkowatym lub butelkowatym. Skórka delikatna, po dojrzeniu jasnożółta, lekko ordzawiona, ze słabym rumieńcem. Szypułka bardzo długa, w płytkim zagłębieniu szypułkowym. Kielich otwarty, zagłębienie kielichowe płytkie.

Miąższ owoców: Białe, masłowe, soczyste, bardzo słodkie, o delikatnym korzennym smaku.

Dojrzewanie owoców: Koniec września, można przechować przez 3-4 tygodnie.

Bera Anjou

Syn. Ne plus Meuris, Nec plus Meuris, Die Winter-Meuris, Winter-Meuris, Meuris d'hiver, Beurré d'Anjou.

Pochodzenie: otrzymana w 1819 r. w Löwen (Leuven) na terenie obecnej Belgii.

Drzewo: Silnie rosnące, korona nieregularna. Pędy umiarkowanie grube i długie, brązowozielone.

Owoce: Duże, ok. 80 mm szer. i 80 mm wys., jajowate lub pękato-jajowate. Skórka delikatna, gładka, zielona, później żółta, ze słabym czerwonym rumieńcem i rdzawymi plamkami. Szypułka krótka, gruba, często mięsista, brązowa, w płytkim, wąskim zagłębieniu szypułkowym. Kielich otwarty, zagłębienie kielichowe płaskie, głębokie.

Miąższ owoców: Żółtawobiałe, delikatny, rozplywający się, soczysty, słodko-kwaśkowy, korzenny.

Dojrzewanie owoców: Przełom września i października, dojrzałość konsumpcyjna połowa listopada do połowy grudnia.

Alfabetyczny indeks odmian

Dawne odmiany gruszy uprawiane w Polsce:

1. Amanlis	17. Esperena, Esperynka
2. Ananasówka francuska	18. Flamandka
3. Apremontka, Bera Boska	19. Kolmarka
4. Bera Anjou	20. Komisówka
5. Bera Biała, Kaizerka	21. Krasanka
6. Bera Diela, Diel	22. Liońska, Bera Liońska
7. Bera Hardego, Hardy	23. Lukasówka
8. Bera Hardenponta, Szynka,	24. Marja Ludwika
9. Bera Klerża, Krzywka	25. Napoleńska
10. Bera Ligiela, Bera zimowa	26. Potawinka
11. Bera skórzana	27. Sapieżanka
12. Bera Szara	28. Siostrzyczka
13. Bergamota Jesienna, Bergamota czerwona	29. Tongrówka
14. Bezpestkówka, Bezziarnkówka	30. Tryumf, Triumf
15. Duszesa właściwa, Duszesa	31. Urbanistka
16. Duanna zimowa, Dziekanka zimowa	32. Werte
	33. Williams, Bonkreta Williamsa